

6. Соціальна держава. Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2003. Т. 5 : П-С. 736 с. (2)

7. Фролов Ю.М. Види адміністративно-правових відносин, що виникають у сфері вищої освіти за участі вищих навчальних закладів. *Право і суспільство*. 2013. № 5. С. 75–82.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-314-2-29>

**ON CONDITIONS OF LEGAL REGULATION
OF CRYPTOCURRENCIES, VIRTUAL ASSETS
AND BLOCKCHAIN TECHNOLOGIES IN UKRAINE**

**ДО ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
КРИПТОВАЛЮТ, ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ
ТА ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН В УКРАЇНІ**

Tsybaliuk A. I.

*Postgraduate Student at the Department
of Public Law, Faculty of Law
Yuriy Fedkovych Chernivtsi
National University
Chernivtsi, Ukraine*

Цимбалюк А. І.

*аспірант кафедри публічного права
юридичного факультету
Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича
м. Чернівці, Україна*

У сучасному світі віртуальні активи, зокрема криптовалюти, набувають все більшого значення у фінансовому секторі та економіці в цілому. Це вимагає від країн, в тому числі України, розвитку адекватного правового регулювання, забезпечуючи інтереси учасників ринку, контроль та безпеку віртуальних активів [4, с. 117]. У даній науковій статті розглядаються основні аспекти правового регулювання криптовалют, віртуальних активів та технології блокчейн в Україні.

Віртуальні активи, включаючи криптовалюти, посідають важливе місце в сучасному світі, виступаючи як нові форми інвестицій, засоби обігу та інструменти фінансових операцій [4, с. 118]. Враховуючи швидке зростання популярності та використання криптовалют, виникає необхідність встановлення ефективного правового регулювання віртуальних активів в Україні. Дане регулювання повинно орієнтуватися на створення сприятливого середовища для розвитку технологій, з одночасним забезпеченням контролю та запобіганням зловживань.

Закон України «Про віртуальні активи» [9] є першим кроком у регулюванні криптовалютного ринку, визначенні основних понять та стандартів діяльності суб'єктів віртуальних активів. Основні цілі та завдання закону полягають у встановленні правових норм для забезпечення стабільності та прозорості віртуального активного ринку, захисту прав та інтересів учасників ринку, а також забезпеченні контролю з боку державних органів [9].

Закон України «Про віртуальні активи» містить визначення основних понять, таких як віртуальний актив, криптовалюта, майнінг, обмінний пункт, сервіс віртуальних активів тощо [9]. Закон також передбачає покладання функцій регуляторного органу, який здійснюватиме контроль за діяльністю суб'єктів віртуальних активів та котрий встановлюватиме правила їх діяльності та ліцензування на Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку), за винятком віртуальних активів, які забезпечені валютними цінностями (повноваження Національного банку України).

Однак Закон має і певні недоліки. Наприклад, недостатнє визначення прав та обов'язків учасників ринку віртуальних активів, неясність у регулюванні стейблкоїнів та майнінгу криптовалют. Таким чином, потребує доповнень та уточнень.

Стейблкоїни – це вид криптовалют, підкріплений стабільними активами, такими як традиційна валюта або золото [5, с. 140]. Хоча Закон «Про віртуальні активи» не регулює стейблкоїни напряму, існують пропозиції щодо використання існуючих норм банківського законодавства для регулювання цих активів [7, с. 180].

Вони можуть бути розглянуті як електронні гроші або платіжні інструменти, що регулюються законодавством про банки та банківську діяльність. Таким чином, їх випуск та обіг могли б бути під контролем Національного банку України, що могло б зменшити ризики, пов'язані з фінансовою стабільністю та захистом споживачів [5, с. 141].

Однак, такі стейблкоїни як Tether (USDT), прив'язані до долара США, або DAI, прив'язані до ефіру, вимагають міжнародного регулювання.[1, с. 7]. Це може включати угоди з іноземними регуляторами, стандартизацію правил випуску та обігу таких стейблкоїнів, а також створення міжнародних механізмів контролю за їх діяльністю.

Майнінг криптовалют – процес добування нових одиниць криптовалюти через вирішення математичних задач. Майнінг криптовалют відіграє важливу роль у розподілі нових криптовалют, підтримці консенсусу в блокчейн-мережах та забезпеченні безпеки транзакцій [3, с. 48]. В Україні діяльність з майнінгу криптовалют не регулюється спеціальним законодавством, що створює правову невизначеність та може призвести до використання майнінгу для

незаконних цілей, таких як відмивання грошей або ухилення від податків [8, с. 504].

Міжнародний досвід регулювання майнінгу криптовалют варіюється. У деяких країнах, таких як Китай та Венесуела, майнінг криптовалют заборонено або суворо регулюється [3, с. 48]. У деяких країнах Європи, таких як Німеччина та Швейцарія, майнінг криптовалют регулюється як звичайна комерційна діяльність, що підлягає оподаткуванню та повинна відповідати нормам енергоефективності [3, с. 48].

В Україні можуть бути використані різні підходи до регулювання майнінгу криптовалют, залежно від конкретних обставин. Наприклад, пропонується встановити вимоги до технічної безпеки та енергоефективності обладнання для майнінгу, ввести систему ліцензування для майнерів або встановити спеціальні податкові правила для доходів від майнінгу [6, с. 70], а також розробка відповідних перевірочних процедур для компаній, що займаються цим видом діяльності.

Також може бути розглянуто введення спеціальних правил для майнінгу в масштабі «ферм», коли діяльність виконується на промисловому рівні та використовує значний обсяг електроенергії [6, с. 69]. За таких обставин, майнінг може бути підданий суворішому регулюванню або обмеженням, щоб забезпечити дотримання стандартів екологічної безпеки та енергоефективності.

Правове регулювання віртуальних активів, криптовалют та технології блокчейн в Україні має важливе значення для стабільного розвитку фінансової системи країни. Закон України «Про віртуальні активи» став основою для цього регулювання, але потребує доповнень та уточнень, зокрема щодо стейблкоїнів та майнінгу криптовалют.

Розробка правових норм для регулювання стейблкоїнів та майнінгу криптовалют повинна бути здійснена на основі міжнародного досвіду та врахування особливостей вітчизняного законодавства. Такий підхід допоможе створити ефективний та гнучкий правовий інструментарій для регулювання криптовалют, віртуальних активів та технології блокчейн в Україні.

Для забезпечення ефективного правового регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні, рекомендується:

- 1) Внести зміни та доповнення до Закону України «Про віртуальні активи» з метою усунення недоліків та розширення сфери його застосування, зокрема щодо стейблкоїнів та майнінгу криптовалют.

- 2) Вивчити міжнародний досвід регулювання майнінгу криптовалют та розробити на його основі пропозиції щодо удосконалення вітчизняного законодавства.

3) Розглянути можливість використання існуючих норм банківського законодавства для регулювання стейблкоїнів та забезпечити адекватний контроль за їх емісією та обігом.

Подальший розвиток криптовалют, віртуальних активів та технології блокчейн в Україні залежить від багатьох факторів, включаючи інноваційні технології, глобальні тенденції, рішення регуляторів та прийняття нових законів. Якщо Україна хоче стати лідером в цій галузі, необхідно прийняти відповідні міри для підтримки розвитку цієї індустрії та захисту інтересів своїх громадян і бізнесу. У такому випадку, потенціал віртуальних активів може бути в повній мірі реалізований, приносячи значні переваги для економіки країни та її громадян.

Література:

1. Бігняк О. В. Проблеми регулювання криптовалют у міжнародному приватному праві. *Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.)*. Одеса : Гельветика, 2020. Т. 3. С. 6-9.

2. Гудіма Т., Устименко В., Джабраїлов Р., Черних О. Особливості правового регулювання обігу віртуальних активів в Україні: де-факто vs де-юре. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики*. Київ, 2022. 463 с.

3. Захарченко В. І. Регулювання криптовалют як механізм нейтралізації їх слабких сторін: модельний підхід. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. Черкаси, 2022. № 65. 84 с.

4. Кобильнік Д., Никонова М. Особливості використання віртуальних активів: фінансово-правовий аспект. *«ПУБЛІЧНЕ ПРАВО»*. Ужгород, 2022. №4 (48).

5. Коханевич Д. Стейблкоїн – компроміс між криптовалютами та фіатними грошовими одиницями. *Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Черкаси, 2022. 194 с.

6. Мандрик В. О., Мороз В. П. Законодавче регулювання обігу криптовалют в Україні, проблеми та перспективи їх розвитку. *Науковий вісник НЛТУ України*. 29(4), 67-71.

7. Новицький В.Я. Становлення та розвиток правового регулювання обігу віртуальних активів. *ІНФОРМАЦІЯ І ПРАВО*. Київ, 2021. No4(39). 238 с.

8. Огляд законодавства щодо регулювання віртуальних активів у сфері боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. Київ, 2022. 587 с.

9. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 р. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>.